

Heby kommuns författningssamling

ISSN 2000-043X

HebyFS
2024:21
Infördes i
författnings-
samlingen
den 23 maj
2024

Riktlinjer för hantering av motioner och medborgarförslag

Inledning

Riktlinjer för motioner och medborgarförslag syftar till att komplettera de bestämmelser som reglerar motioner och medborgarförslag i kommunfullmäktiges arbetsordning. Riktlinjerna anger vilka formella krav som ställs på en motion eller ett medborgarförslag, hur beredningsprocessen ska gå till och vilken återkoppling och uppföljning som krävs för en rättssäker och likvärdig process i hanteringen av dessa.

Allmänna bestämmelser

Motioner

Ledamöterna i kommunfullmäktige har rätt att väcka motion enligt bestämmelse i kommunallagen (KL) 4 kap. 19 §. Rätten att väcka motion är en av de grundläggande rättigheterna i den kommunala demokratin.

En motion

- ska vara skriftlig och undertecknad av en eller flera ledamöter
- får inte ta upp ämnen av olika slag
- väcks genom att den ges in till kommunförvaltningen eller vid ett sammanträde med fullmäktige
- får väckas av ersättare endast när ersättaren tjänstgör som ledamot vid ett sammanträde
- kan enbart behandlas om den berör de kommunala befogenheterna och inte rör ett arbete som redan pågår i kommunen-
- får inte vara rasistiska eller diskriminerande, odemokratiska eller strida mot lag eller annan författning. Motionen får heller inte handla om personärenden eller myndighetsutövning mot enskild, t.ex. beviljande av socialbidrag.

I samband med ~~det~~ att motionen anmäles ska tillfälle till överläggning ske. Efter överläggning beslutar fullmäktige till vilken styrelse eller nämnd motionen överlämnas för beredning.

Medborgarförslag

Den som är kommunmedlem får väcka ärende i fullmäktige, ett så kallat medborgarförslag.

Ett medborgarförslag

- ska vara skriftligt och undertecknat av en eller flera personer
- ska innehålla namnförtydligande, adress och telefonnummer
- får inte ta upp ämnen av olika slag
- kan enbart behandlas om det berör de kommunala befogenheterna och inte rör ett arbete som redan pågår i kommunen-
- får inte vara rasistiskt eller diskriminerande, odemokratiskt eller strida mot lag eller annan författning. Det får heller inte handla om personärenden eller myndighetsutövning mot enskild, t.ex. beviljande av socialbidrag-
- väcks genom att det lämnas in till kommunförvaltningen tio arbetsdagar före det sammanträde då förslaget avses att behandlas
- leder till att fullmäktige beslutar efter överläggning, vilken nämnd som ska bereda förslaget. Alternativt kan fullmäktige delegera till styrelsen eller nämnd att både utreda och besluta om förslaget-
- som lämnats in medför att förslagsställaren-ska underrättas om vilken nämnd som i fortsättningen kommer att handlägga ärendet.

I samband med att medborgarförslaget anmäls ska tillfälle till överläggning ske.

Hantering av motioner och medborgarförslag

Motioner

En motion kan lämnas in till kommunfullmäktiges presidium innan fullmäktige sammanträder eller också under pågående sammanträde när nya motioner tas upp för behandling. En inlämnad motion läses upp av kommunfullmäktiges ordförande eller förslagsställen. Motionären/erna ska ges möjlighet att vidareutveckla sitt förslag innan överläggning sker.

En *motion* behandlas alltid i ett första skede av kommunfullmäktige som beslutar att remittera motionen till kommunstyrelsen eller lämplig nämnd för beredning. En motion ska alltid i ett slutligt skede, beredas av kommunstyrelsen innan den skickas till fullmäktige för behandling. Detta gäller även om en annan nämnd fått i uppdrag att bereda motionen.

Hantering av inkomna inlämnade medborgarförslag

Förvaltningens ansvarar för att tillhandahålla information om medborgarförslag, ge vägledning och föra dialog med förslagsställare. När ett medborgarförslag inkommer är det förvaltningens ansvar att säkerställa att medborgarförslaget uppfyller kriterierna. Om inte förslaget gör det ska förslagsställaren genast meddelas detta och om så önskas, få hjälp att bearbeta om sitt förslag så att det kan behandlas av fullmäktige.

Förvaltningen är också skyldig att informera om hur förslagsställarens personuppgifter behandlas och informera om offentlighetsprincipen.

Ett ankommet medborgarförslag ska behandlas på nästkommande kommunfullmäktige, men måste ha genomgått en beredning av kommunfullmäktiges presidium innan det kan tas upp till fullmäktige.

Inför behandling på sammanträdet ska förslagsställaren meddelas om sin rättighet att delta vid överläggning av medborgarförslag och ges möjlighet att presentera det för fullmäktige. Vid behandling ska medborgarförslaget kortfattat läsas upp av kommunfullmäktiges ordförande eller förslagsställaren.

Fullmäktige får överlåta till styrelsen eller en annan nämnd att besluta i ett ärende som har väckts genom medborgarförslag (KL 5:23). Medborgarförslag behöver därför inte beredas av kommunstyrelsen om medborgarförslaget redan beretts av en annan nämnd. Detta gäller dock endast ärenden som enligt kommunallagen inte är förbehållna fullmäktige att besluta om (KL 5:1). Kommunstyrelsen har dock alltid möjlighet att yttra sig i ett ärende som beretts av en annan nämnd (KL 5:28).

Beredning av motioner och medborgarförslag

Medborgarförslag liksom motioner är enskilda personers möjlighet till demokratiskt inflytande och

deltagande. Det är angeläget att motionen/medborgarförslaget tidsmässigt behandlas med hög prioritet.

Motioner/medborgarförslag bör beredas så att de kan tas upp för beslut inom ett år från det att motionen/medborgarförslaget väcktes.

Förslag till beslut

Vid beslut om motioner och medborgarförslag ska följande beslutsformuleringar användas:

- motionen/medborgarförslaget antas
- motionen/medborgarförslaget avslås
- motionen/medborgarförslaget anses besvarad/besvarat.

För medborgarförslag kan även följande beslutsformulering användas:

- Svar på medborgarförslag om [namnet på medborgarförslaget] antas som eget och överlämnas till förslagsställaren.

Det kan vara aktuellt att föreslå att vissa delar av motionen/medborgarförslaget antas. Det skall klart framgå vilka delar som föreslås ska *antas* respektive *avslås*.

Om motionens/medborgarförslagets förslag ligger **helt** i linje med ett arbete som redan pågår kan kommunstyrelsen eller nämnd föreslå fullmäktige att motionen/medborgarförslaget anses *besvarad/besvarat*. Uttrycket *besvarad/besvarat* skall bara användas när arbete eller utredning pågår i enlighet med ett tidigare beslut/uppdrag inom kommunstyrelsens eller nämnds verksamhet.

Beredning av medborgarförslag av principiell och omfattande karaktär

Ett medborgarförslag kan fullmäktige överlåta till kommunstyrelsen eller annan nämnd att besluta i ärendet. I de fall ärendet är principiellt eller av större vikt för kommunen får beslutanderätt inte överlåtas (KL 5 kap 1 §).

Om fullmäktige inte delegerat beslutanderätten till en nämnd, dvs. om medborgarförslaget är av karaktären att en omfattande utredning behöver genomföras för att kunna ta beslut i frågan, ska svaret innehålla en beskrivning av det utredningsarbete som krävs och ett förslag om kommunstyrelsen eller nämnden anser att utredningen bör genomföras eller inte.

Om kommunfullmäktige beslutar att utredningen inte skall göras innebär det ett *avslag* på medborgarförslaget.

Om kommunfullmäktige beslutar att utredningen skall göras skall medborgarförslaget under utredningstiden vara kvar som ett pågående ärende till fullmäktige.

Uppföljning

En medborgare eller motionär ska kunna förvänta sig återkoppling och återkommande kontakt gällande beredning och beslut. Detta i synnerhet om ett ärende drar ut på tiden.

Motioner och medborgarförslag ska följas upp av fullmäktige minst en gång per år. Uppföljningen bereds av kommunstyrelsen. Uppföljningen ska både vara en redovisning av motioner/medborgarförslag som inte har beretts färdigt men även beslutade *bifallna* motioner/medborgarförslag för att säkerställa att besluten verkställs som det ska. Om det uppstår verkställighetssvårigheter är kommunen skyldig att meddela detta och det kan också vara aktuellt för fullmäktige att ompröva/avskryva bifallna beslut eller göra en ny utredning.

Uppföljning av motioner/medborgarförslag ska publiceras på kommunens hemsida.

Denna riktlinje träder i kraft den 20 mars 2024.

Marie Wilén
Ordförande i kommunstyrelsen

Emma Burstedt
Kommundirektör